

Copyright foto

Kernfokker Jochemsen: 'Alle biggen moeten we ook grootbrengen'

Kernfokkerij is het topje van piramide

Evert Jochemsen uit Bennekom is in 2005 begonnen als kernfokker van Topigs. Van de Z-lijn in Nederland zijn er daar maar zes van. Jochemsen vindt het een mooie tak van sport: „In de varkensfokkerij wordt veel van de fokker gevraagd, het regelen van de afzet, het leveren van fokzeugen en de rol van voorlichter horen er allemaal bij.”

1

Fotoreportage kernfokkerij

Op het kernfokkerijbedrijf van Evert Jochemsen zijn een aantal aspecten anders dan op een vermeerderings- of subfokbedrijf. Zo wordt van de dieren uit de zuivere Z-lijn de spier en spekdikte gemeten. Dit gebeurt middels een zogenoemde Live-Muscle-Scan. Ook wordt er middels een speciaal oormerk genetisch materiaal van de biggen afgenomen voor onderzoek.

Kijk voor de fotoreportage op www.pigbusiness.nl

Op het bedrijf van Jochemsen liggen 400 zuivere York-zeugen. De beste 12 procent, met een Topigs Selectie Index (TSI) van meer dan 35 procent, wordt zuiver gedekt voor de eigen aanfok. Deze worpen leveren gelten voor het eigen bedrijf en ook beren voor de Varkens KI Nederland.

De overige zeugen worden gedekt met een Nederlandse Landras beer voor de productie van Topigs20 gelten. Beertjes en afgekeurde geltjes uit deze worpen gaan als speenbig naar een mester.

Extra eisen

Het bedrijf van Jochemsen is met 400 zeugen een gemiddeld bedrijf. Maar door de eisen die Topigs aan de bedrijven stelt, wordt er qua arbeid meer van de kernfokker verwacht dan bij een vermeerderaar. Vanaf 2006 worden alle geboren biggen op dag 1 gewogen, doodgeboren biggen horen hierbij. „Mijn vrouw Hennie doet alle wegingen”, vertelt Jochemsen. Bij het wegen krijgen de biggen ook direct een klein oornummer waarmee ze individueel te volgen zijn. Door ruim acht jaar biggen te wegen, heeft de fokkerijorganisatie een database van 500.000 wegingen van alle kernfokkers, waarbij zowel het overleggen als sterfte individueel worden geregistreerd.

De selectie van de gelten vind op twee momenten plaats. Op drie weken is de eerste selectie, die wordt gedaan door Riny van der Heijden, foktechnisch-adviseur bij Topigs. „We kijken dan naar exterieur, beenwerk en spenen.” Volgens Jochemsen valt ongeveer 5 procent van de geltjes dan uit. „De laatste

selectie is op een leeftijd van 6 à 7 maanden. Hierbij wordt er weer geselecteerd op exterieur en beenwerk. Ook wordt er rekening gehouden met de wensen van de verschillende klanten. Na deze selectie leveren we deze gelten aan de klanten. Ongeveer 20 procent van de gelten is niet goed genoeg voor mijn klanten”, zegt de kernfokker.

Bij de zuivere Z-lijn worden deze acties nog aangevuld met een Live-Muscle-Scan. Van deze dieren wordt op een leeftijd van zes maanden, door middel van een scan, de spier- en spekdikte gemeten. Ook worden deze Z-lijn dieren gewogen om de levensgroei en testgroei te bepalen. De resultaten van deze meting met daarbij een visuele waardering en de genetische aanleg bepalen uiteindelijk de toekomst van het dier. Al deze gegevens worden omgezet in de Topigs Selectie Index.

Van deze groep wordt ongeveer 30 procent goedgekeurd om de Z-lijn zeugen te vervangen en te verbeteren. De uitverkoren gelten blijven bij Jochemsen en beren maken na de selectie kans om als k.i.-beer te worden ingezet. In 2013 leverde Jochemsen negen beren aan de KI.

Genomics

In 2012 is Topigs begonnen met genomics binnen de zeugenlijnen. Het doel hiervan was in eerste instantie te kijken of het mogelijk was om berengreur te voorkomen. Met de genen van de zeugen wordt ook de genetische vooruitgang in kaart gebracht. Voor dit onderzoek wordt van iedere big uit de zuivere fokkerij materiaal verzameld. Hiervoor

worden speciale oormerken gebruikt. Wanneer de biggen op dag 1 worden gewogen, krijgen ze direct een klein oormerk voor de individuele registratie. Op het moment dat het oormerk wordt geplaatst, wordt een stukje oor van de big in een buisje opgevangen. Dit buisje wordt vervolgens naar Canada gestuurd voor een analyse.

„Door het gebruik van genomics is de algehele vooruitgang 50 procent sneller en is er 30 procent meer vooruitgang in worpgrootheid.” Jochemsen legt uit dat twee beren uit dezelfde toom een heel verschillende genetische aanleg kunnen hebben. Op basis van gewicht en de live-muscle scan heeft beer A een streepje voor op beer B. Maar bij de analyse van de genen blijkt dat beer A niet de gewenste genetische aanleg heeft. Dan is de keuze voor beer B logischer.

Genetische aanleg

Als kernfokker staat Jochemsen helemaal bovenaan de piramide van de varkenssector. De kernfokkers zijn de eersten die de genetische vooruitgang merken. „De afgelopen 5 jaar is de uitval in het kraamhok met 2 procent gedaald”, geeft Jochemsen aan, „terwijl het aantal geboren biggen met 0,3 big per zeug per jaar is toegenomen. Sterke punten van Topigs vindt Jochemsen dat ze streven naar een zelfredzame zeug die lang meegaat, een lage biggensterfte in de kraamstal heeft en een goed vleesvarken produceert. Een vervangingspercentage van 45 procent vindt de kernfokker te hoog. Dat het lager kan, illustreert Jochemsen met een voorbeeld van één van zijn klanten. „Dat ►

Copyright foto

Copyright foto

bedrijf speent 33,5 biggen per zeug per jaar en heeft een vervangingspercentage dat onder de 30 procent ligt.”

„We willen graag iedere big die wordt geboren ook grootbrengen, dat zijn we richting de maatschappij verplicht”, meent Jochemsen. Hij kijkt dus meer naar de bigvitaliteit en de moedereigenschappen van de zeug. Om de genetische aanleg van een zeug te staven, zet het kernfokbedrijf geen kunst- of pleegzeugen in. „Als er 16 biggen worden geboren, blijven ze alle 16 bij de zeug. Alleen zo kunnen we het grootbrengend vermogen van een zeug in de praktijk vergelijken met de genetische aanleg.”

Naast zeugen die lang meegaan en biggen die niet voortijdig uitvallen, streeft de fokkerijorganisatie ook naar een verbetering van de voederconversie. „Het doel is een voederconversie van 2,2 in 2020, want een verbetering van de voederconversie heeft een groot effect op het saldo.” Om ook de vooruitgang in de fokwaarde spier-spek-verhouding te kunnen meten, voert het bedrijf onbeperkt. „Dat is een voorwaarde van Topigs. Je ziet dat sinds het gebruik van de Live-Muscle-Scan en genomics de spierdikte versterkt toeneemt en de spekdikte verder afneemt (zie kader ‘Genetische vooruitgang zeugenlijnen’).

Klantgericht

Als kernfokker is Jochemsen dagelijks bezig voor zijn klanten. Hij zorgt voor de afzet van de fokgelten en levert deze ook altijd zelf af bij een vermeerderaar. Hierdoor komt hij ook gemakkelijker met zijn klanten in gesprek. „Soms staan ze al te wachten met een heel rijtje vragen. Ik vervul als fokker dan ook zeker een rol als adviseur. Bovendien weten ze me altijd te vinden als er problemen zijn.” De klanten van Jochemsen hebben allemaal hun eigen wensen. De ene vermeerderaar wil om de zes weken een levering, de ander iedere tien weken. Ook zijn er verschillen in de eisen die een vermeerderaar stelt aan de gelten. „Een aantal wil de gelten als big ontvangen, een ander wil de gelten gedeelt hebben geleverd.” De meeste gelten

verlaten het bedrijf op een leeftijd van 6 à 7 maanden, maar Jochemsen ziet wel dat het steeds jonger wordt. „Er wordt steeds meer aandacht geschonken aan quarantaine.”

Het uitzoeken van gelten voor de klanten doet Jochemsen niet alleen. Foktechnisch-adviseur Van der Heijden doet altijd een eerste

selectie waarna ze samen de uiteindelijke keuze maken. „Twee zien meer dan één, dus zoek je betere dieren uit”, aldus Jochemsen. ■

 Reageren?
j.cornelissen@pigbusiness.nl